

KVÆGFOKUS

Oplagte gevinster ved krydsning

Ved Kombi-Kryds bliver den tilbageværende renracede kerne avlsmæssigt bedre, fordi den rummer de bedste dyr fra den oprindelige renracede besætning.

AF ERIK KJÆRGAARD CHRISTENSEN

W Der er oplagte gevinster at hente ved at krydse renracet malkekøveg. Først og fremmest i form af bedre sundhed, holdbarhed og reproduktion. Tilsammen giver det et øget dækningsbidrag på cirka 1.000 kroner pr. årsko.

På ét punkt, nemlig ydelsen, er der derimod ikke noget at hente via diverse krydsningsprogrammer.

Det påpeger avlsrådgiver Mads Fjordside fra Viking-Danmark overfor Effektivt Landbrug.

Han gør opmærksom på, at der er forhold, som besætningsejerne bør overveje, inden de kaster sig ud i krydsningsprojekter.

Har man ikke en god reproduktion i sin besætning, reduceres den økonomiske gevinst ved Kombi-Kryds, fordi der så skal bibeholdes en forholdsvis stor renracet kerne. (Foto: Erik Kjærgaard Christensen)

Reproduktionen er vigtig

- Har man ikke en god reproduktion i sin besætning, reduceres den økonomiske gevinst ved Kombi-Kryds, fordi der så skal bibeholdes en forholdsvis stor renracet kerne. I den situation, skal man måske overveje rotationskrydsning, hvis man kan leve med ikke at bevare en kerne af renracede dyr i sin besætning, siger Mads Fjordside.

Han føjer til, at udskiftningsprocenten heller ikke må være for høj, når der køres Kombi-Kryds. Ellers kan det komme til at knibe med at have tilstrækkeligt med hundyr. Når danske mælkeproducenter i tidens løb ikke har krydset mere, end det er tilfældet, har hovedårsagen netop været, at man har skullet bruge alle de hundyr, man kunne skaffe, til at vedligeholde besætningerne og til det videre avlsarbejde.

Køer og båse

- Vil man som ejer af en renracet malkebesætning af stor race prøve Kombi-Kryds, kan det give praktiske problemer, når man på et tidspunkt får trerace-krydsninger med Dansk Jersey som den sidst indkrydsede race. Det giver alt andet lige lidt mindre køer, og passer de så til sengebåsene og malkestalden, der er indrettet til stor race spørger avlsrådgiveren fra VikingDanmark.

- Kombi-Kryds programmet kan strikkes forskelligt sammen fra besætning til besætning, siger avlsrådgiver Mads Fjordside fra VikingDanmark. (Foto: Viking-Danmark)

- Hvis ikke de lidt mindre køer anses for at være et problem, kan Dansk Jersey til gengæld bidrage med stærke ben og klove samt en god holdbarhed, understreger han.

Efter Mads Fjordsides opfattelse er Kombi-Kryds ikke helt så relevant for jersey-besætninger. Det forklarer han med, at når jersey-køer krydses med stor race, vil de køer, der kommer ud af det, blive betragtet som værende af stor race og derfor tælle mere rent dyrenhedsmæssigt.

Begrænsning for økologer

Økologiske besætninger kan godt til dels køre Kombi-

Kryds. De må dog leve med den begrænsning, at de ikke har mulighed for at anvende kønssorteret sæd.

- Ved Kombi-Kryds bevares der typisk en fast, renracet kerne baseret på en tredjedel af besætningen, mens der så krydses på de tilbageværende to tredjedele. Jo bedre reproduktionen er, og jo lavere udskiftningsprocenten er i besætningen, jo mindre behøver den tilbageværende faste, renracede kerne at være for at sikre tilstrækkeligt med renracede hundyr, siger Mads Fjordside.

- Kombi-Kryds programmet kan i øvrigt strikkes forskelligt sammen fra besætning til besætning. Grundskitsen, hvor man i eksempelvis en Dansk Holstein besætning først krydser ind med RDM og dernæst med Dansk Jersey og så insemenerer trerace-krydsningerne med kødkvæg, er ikke ufravigelig, påpeger han og fortsætter:

Med eller uden kødkvæg

- Har man planer om at udvide besætningen og derfor skal bruge alle de hundyr, man kan fremskaffe selv, kan man jo bare undlade at insemenerer trerace-krydsningerne med kødkvæg. Men skal besætningen ikke udvides, kan der være god økonomi i at insemenerer med kødkvæg. Man vil nemlig typisk kunne få 500-1.000 kro-

ner mere for en kun 14 dage gammel kødkvægskrydsning end for en kølvækvie af malkerace.

I øvrigt kan der, ifølge Mads Fjordside, sagtens køres Kombi-Kryds alene med store malkeracer som Dansk Holstein og RDM. Det kræver imidlertid, at der bevares en større renracet kerne, da der jo så bliver krydset hurtigere ind med kødkvæg.

- Ved Kombi-Kryds bliver den tilbageværende renracede kerne i øvrigt avlsmæssigt bedre, fordi den rummer de bedste dyr fra den oprindelige renracede besætning. Det betyder, at avlsarbejdet her spee-

des op, forklarer Mads Fjordside, der er rådgiver for de fem demonstrationsbesætninger for Kombi-Kryds.

Tag en avlsrådgiver på råd

- Kombi-Kryds er for den besætningsejer, der gerne vil hente gevinsten ved krydsningsfrodighed på en del af sin besætning, men samtidig ønsker at fortsætte med renraceavl på en kerne af besætningens bedste dyr. Dette krydsningssystem er imidlertid sværere at styre, så det er meget tilrådeligt at have en avlsrådgiver fast involveret, pointerer han.

- Vil man gerne hente gevinsten ved krydsningsfrodighed og ikke går så meget op i at have en renracet besætning, ligger det lige for at prøve med rotationskrydsning, som er langt det nemmeste krydsningssystem at styre, siger Mads Fjordside.

Rotationskrydsning omfatter almindeligvis hele besætningen. Først krydser man ind med én ny race, og den toracekrydsning, der kommer ud af det, krydses så med en tredje race, hvorefter der krydses tilbage til besætningens oprindelige race. Resultatet er sundere køer, som er nemmere at arbejde med, siger han.

Der er oplagte gevinster at hente ved at krydse renracet malkekøveg. Først og fremmest i form af bedre sundhed, holdbarhed og reproduktion. Tilsammen giver det et øget dækningsbidrag på cirka 1.000 kroner pr. årsko. (Foto: Erik Kjærgaard Christensen)